

Hillerød, en Kiøbstæd, som eenlig kaldes Frideriksborg af Slottet, der ligger strax derved; den ligger fra Kiøbenhavn 4 1/4 Miil, fra Hirschholm 2 Miil, fra Helsingøer 3 Miil, fra Fredensborg een Miil, fra Roskilde 5 Miil, fra Slangerup 2 Miil.

Baade Byen og Slottet er omgiven med Skove, Søer og Enge, og altsaa i en behagelig Egn. Denne Kiøbstæd var i fordum Tid kun en Bondebye; men da Kong Friderik den Anden Aar 1560 lod Herregaarden Hillerødsholm omskifte til et kongeligt Slot, som efter hans Navn blev kaldet Frideriksborg; saa blev denne Landsbye ligeledes forandret til en Kiøbstæd, og de Haandværksfolk, som havde bygt Slottet, begyndte nu her at bygge Huse og Gaarde.

Borgerskabet er meest Kiøbmænd, Haandværksfolk og Vognmænd, hvilke have et Vognmandslaug og nyde samme Taxt, som Kiøbenhavns Vognmænd; de have til Lauget Kroevangen, som er deelt i 10 store og een mindre Lod, hvoraf de svare 21 Rdlr. 3 Mk. aarlig til Amtstuen. Byen har en Kirkegaard med et lidet Træetaarn og Materialhuus, men den har ingen egen Sognekirke; men Byens Indvaanere søge deres Gudstieneste i Frideriksborg Slotskirke siden Aar 1630, efter Kong Kristian den Fierdes Tilladelse; og naar det kongelige Hof opholder sig her paa Slottet, holdes Prædiken for Byens Indvaanere saa tilig, at Hoffets Gudstieneste ikke forhindres.

Byen har 4 Porte, nemlig Mølle-, Trolds-, Helsingøers- og Kiøbenhavns-Port. Torvet er udvidet Aar 1772 og gjort større, ziret med et Vagt- og Sprøitehuus. Byen har næsten 200 Gaarde og Huse. Her er en latinsk Skole, stiftet af Kong Kristian den Fierde Aar 1631, og er forsynet med gode Indkomster for Rektor, og tre Kolleger eller Hørere, samt for Disciplene. Til denne Skole giver enhver ny Ridder af Elephanten et Gratiale, efter den kongelige Anordning af Aar 1695.

Denne latinske Skoles Kapitaler ere 43000 Rigsdaler. Ved Skolen er altid Amtmanden og den kongelige Konfessionarius eller første Hofprædikant tilligemed Byens Slotspræst Skolarker. Byen har et stort og got Hospital, stiftet Aar 1726 af Kong Friderik den Fierde, hvor Lemmerne nyde Underholdning ved Hospitalsforstanderens Opsyn.

Udi dette Hospital er en liden Kirke, hvis Gudstieneste forrettes af Byens Kapellan, som tillige er Hospitalspræst; ligeledes har Hospitalet sin egen Chirurgus. Foruden Hospitalet har Byen ogsaa et Fattighuus, opbyggt af nyt Aar 1772 i Mørkegaden i Stedet for det forrige, som laae paa Torvet og blev nedbrudt.

Nok en ny Stiftelse oprettet Aar 1772 for begge Amter, nemlig Amtets Sygehuus for Frideriksborg-Amt, er her i Byen bygt paa det Sted, hvor Jægergaarden tilforn har staaet; efter Fundats af 12 October Aar 1770 skal de, som blive Riddere af Dannebrog give noget hertil. Dette Sygehuis har baade sin Chirurgus og Sygeopvartere. Det andet Sygehuus for Kronborg-Amt er i Æsbønderup-

Bye, og forekommer siden.

De øvrige mærkværdige Bygninger ere: en dansk Skole; det nye Magazin for Kongens Havre til Stutteriet; en Veirmølle indrettet paa hollandsk Maade Aar 1772, beliggende bag Tinghuset; en grundmuret Vandmølle, som har sit Vand fra Slotssøen; et Salpeterværk med skønne Bygninger; en Skeevandsfabrike; en Strikfabrike.

Byens Magistrat er en kongelig Byefoged, som holder Byeting, tilligemed Birketinget for Frideriksborg- og Hirschholms-Amter, paa det dertil beskikkede Tinghuus ved Jægergaardspladsen. Posten ankommer her hver Mandag- og Fredag-Formiddag, men afgaaer hver Tirsdag- og løverdag-Aften. Hestemarket holdes hver Onsdag i Fasten og tillige næste Torsdag efter Paaske. Byen har to Markeder, nemlig et Krammarket den 27 Junii ved St. Hansdagstider, og eet den 22 October aarlig. Tæt ved Kongeveien til Kiøbenhavn er en muret Kilde.

Frideriksborg-Slot, et kongeligt Slot i den yndigste og behageligste Egn, 4 1/2 Miil fra Kiøbenhavn, og en Miil fra Fredensborg, beliggende i en fersk Søe, som paa alle Kanter omgiver Slottet. Det Sted, hvor nu dette Slot staaer, kaldtes i fordom Tid Hillerødsholm, hvilket Kong Friderik den Anden Aar 1560 bekom ved Magestifte med Skovkloster, nu Herlufsholm kaldet. Til en evig Erindring om dette Magestifte staaer følgende Ord med forgyldte Bøgstaver i sort Marmor over Mynterporten udhugne, paa den mellemste Slotsgaard: *Friderik den Anden god og from, Hans Naade gjorde dette Bytte, At Hilrødsholm under Kronen kom, Og Herlov til Skovkloster flytte.*

Dette Slot er bygt af Kong Friderik den Anden, og derfor efter hans Navn kaldet Frideriksborg. Men Kong Kristian den Fierde lod den største Deel deraf deels ombygge, deels tilbygge i den nu værende Stand; dog har Kong Kristian den Siette ladet de to Fløie indvendig ombygge og indrette. Slottet er bygt paa adskillige Øer, nemlig: den første Øe imod Kongens Hauge er en liden Hauge, kalden Dronningens. Den anden Øe er Hovedbygningen af Slottet, som bestaaer af 4 Fløie, de to store af 4 Etager, men den tredie af een Etage; for Enden er den fierde Bygning, hvor nu er Audiengemak ved et bedækt Gallerie. Udi denne Bygning skal i Kong Kristian den Fierdes Tid have været en Mynt, hvorudover Porten endnu kaldes Mynterporten.

Slotskirken har en ulignelig kostbar Altertavle og Prædikestoel. Udi denne Prægtige Slotskirke er Kongernes Kroning eller Salving siden Souverainitæten forrettet; thi her er Kong Kristian den Femte, Kong Friderik den Fierde, Kong Kristian den Siette og Kong Friderik den Femte blevet salver. Lige over Choret er det kongelige Ridderkapelle, indrettet af Kong Kristian den Femte til Ridderne af Elephanten og Dannebrog's Orden, deres Installation; og deres Vaaben og Symbola sees her ophængte. Ligeledes sees her den kongelige Throne under sin Baldaqvin af rødt Fløiel med Guldresser. Nøt et overmaade kostbart Kirkegemak, hvor Kong Kristian den Fierde pleiede at kommunikere.

Lige over Kirken er den prægtige Riddersahl, hvis Vægge ere behængte med de skønneste Silketapeter, hvilke forestille Kong Kristian den Fierdes Kroning, Indtog, Søe- og Landbatailler, Fæstningers Erobringer, etc. Paa dette Slot holdt Kong Friderik den Femte Bryllup med Dronning Juliane Marie Aar 1752 den 8 Julii.

Den tredie Øe er den anden Slotsgaard, som gaaer omkring den ene Side af den anden Øe, og indbefatter Amtmandens, Oldfruens, Staldskriverens, Trappen til Audiengemakket, og Slotsforvalterens Værelser, samt Kiøkken og Stalde. Den fierde Øe indbefatter de Værelser, hvor Amtsförvalteren og Slotsbetienterne boe. Den femte Øe er en liden Øe, hvor man meener at Kong Kristian den Fierde er født, og er nu et lidet Lysthuus for Amtmandens Hauge. Alle de Kupler og

Indelukker, som høre til Fredensborg Slot ligger paa den østre Side af Esserums Søe.

Ved Frideriksborg, Fredensborg og Esrum ere 12 kongelige Stutterier, og hvert Stutterie har sin Vang, hvor hestene de gaaer paa Græs i Sommer maanederne.

Herløv-Sogn er Annexet til Hillerød-Sogn, Dertil hører Kirkebyen Herløv; Frørsløv; Hammerholt; Borstingerød; Hestelands Huus og 4 andre Huse. Hammerholts Mølle og Ladegaards Mølle.

